

ANNIE
OOSTERBROEK-DUTSCHUN

Omzien doet pijn

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

Colofon

**Copyright © 2021 voor deze uitgave
Grote Letter Bibliotheek, Deventer**

Opmaak Nyvonco, Heerhugowaard

ISBN 9789036438513

NUR 344

Gedrukt op papier met FSC-certificaat

**Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of
openbaar gemaakt op welke wijze dan ook,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
Uitgeverij Grote Letter Bibliotheek,
Postbus 583, 7400 AN Deventer**

**Deze uitgave kwam tot stand in samenwerking met
Uitgeverij Z&K in Utrecht, onderdeel van VBK Media
Copyright © 2021 Uitgeverij Zomer & Keuning**

Alle rechten voorbehouden

**Voor meer informatie of bestellen
www.boekenmetgroteletters.nl**

1

‘Je moest vanmiddag maar eens even bij Hendrikje gaan kijken.’ Maartje Beekhuis, bezig de was in te vichten, kijkt verwonderd op, als haar schoonmoeder dat zegt.

‘Vanmiddag...? Maar er is nog zoveel te doen... en u bent nog niet weer de oude... Kan ik niet beter wachten...? Of er zondag uit de kerk met Johannes heengaan?’

‘Ik voel me weer heel goed, al kom ik liever nog niet buiten... en Koba kan het werk best alleen af... Ik pas wel op de kinderen en vader komt ook zo wel binnen... er is nu toch niet zoveel te doen... Ik weet niet... Ik heb zo’n vreemd gevoel... net of er iets met haar is.’

‘U denkt toch niet... dat het kind...? Het is nog lang geen tijd.’

‘Nee, dat denk ik niet... volgens de dokter was alles in orde... maar toen ze zondag hier waren... ze deed wel opgeruimd... maar ze wás het niet... Ze is al een hele tijd tobberig... al doet ze haar best het niet te laten merken... Er zit haar iets dwars...’

‘U denkt toch niet, dat ze ’t mij zal vertellen... Als ze zo haar best doet opgeruimd te lijken, wil ze niet weten dat ze ergens over pie-

kert en zal ze 't mij beslist niet vertellen... Ik ken Hendrikje langer dan vandaag... Bij tijden is ze zo gesloten als een pot.'

'Dat is ze,' zegt vrouw Beekhuis met een zucht.

'Moeder, u denkt toch niet dat er iets tussen Reinder en haar is?' Maartje heeft haar arbeid gestaakt en gaat even op de stoel zitten die achter haar staat.

'O nee, dat niet... Reinder is zo goed voor haar en met z'n moeder kan ze ook best opschieten... nee, daar ligt het niet aan. Maar ze tobt wel en dat zeg ik, de hele dag heb ik zo'n naar gevoel... Als er niet zo'n koude wind stond, ging ik er zelf naar toe, maar de dokter heeft me uitdrukkelijk verboden de eerste dagen buiten te komen en dat wil ik dan liever ook niet doen.'

'Ik denk dat ik wel weet waarom ze zo bedrukt is, waarover ze tobt... ze is bang dat het deze keer weer misgaat.' Maartje strijkt in gedachten over het sloop dat op tafel ligt en dat nog ingevocht moet worden. Dina zucht.

'Daar ben ik ook bang voor.'

'Maar dat hoeft toch helemaal niet... Vanaf het moment dat de dokter haar onderzocht heeft en wist dat ze zwanger was, heeft hij

toezicht op haar gehouden, gezegd dat ze zich moest ontzien, dat ze geen zwaar werk mocht doen. Dat hoeft ze nooit te doen en nu zal ze 't zeker hebben gelaten. Lichamelijk voelde ze zich prima, ze at goed en was ook opgewekt... ja, tot voor een paar weken... Hoe dichterbij de tijd dat ze uitgeteld is, nader komt... hoe triester ze wordt.'

'Dus het is jou ook opgevallen?'

'Ja... de laatste keer dat ze hier waren... Reinder en zij... was ze niet zoals anders. Ze dééd opgeruimd... maar ze was het niet... Nu u er toch over begint...'

'Daarom moest je maar eens even gaan kijken... Al zal ze niets vertellen... het zal haar toch goed doen... misschien wat opvrolijken, als ze je ziet.'

'Ik hoop het... maar als je in de put zit... als het waar is wat we denken, dat ze bang is, dat ze denkt dat het dit keer weer mis zal gaan... dan praat ik haar dat toch niet uit het hoofd... aangenomen, dat ze er over begint... Ik hoop dat we ongelijk hebben... dat ze zich de laatste tijd lichamelijk wat moe of onprettig voelt – wat heel goed kan, ze is al zeven maanden – maar dat ze nog vol vertrouwen is... Dat is voor haarzelf en voor het kind veel beter. En het ge-

beurt zo vaak dat er een dood kindje geboren wordt en dat de volgende toch leeft... Maar ja, als mijn eerste dood geboren was zou ik ook in angst zitten, als ik de tweede verwachtte. Ik ga in ieder geval maar eens even kijken hoe het staat.'

Maartje vocht de was verder in, ruimt het op en gaat dan naar de heerd om een schone muts op te zetten en een schone schort voor te doen.

Terwijl ze de muts opzet voor de spiegel die tussen de ramen hangt en de banden strikt, denkt ze: 'Arme Hendrikje... Ik hoop toch zo dat het deze keer goed gaat.'

Zij weet wel dat het niet alleen de angst voor het kind is, die Hendrikje triest maakt. Moeder denkt wel dat het iets van de laatste weken is, maar het duurt al veel langer, al komt er nu die vrees wel bij, zit ze daardoor wel erg in de put.

Hendrikje is niet gelukkig op de Eykenhof, dat heeft ze al lang in de gaten.

Ze is er vast van overtuigd, dat als Hendrikje niet in verwachting was geweest van Herman, dat zij en Reinder elkaar wel gevonden hadden.

Maar Hendrikje moest een kind krijgen en Reinder is met haar getrouwd, omdat zijn broer

verongelukte en hij diep medelijden had met Hendrikje.

Ze zal hem niet onverschillig zijn geweest, maar ze hebben niet de tijd gekregen elkaar te leren kennen, de genegenheid die ze voor elkaar koesteren, kreeg niet de gelegenheid uit te groeien tot liefde.

En hoe dat huwelijk geweest is de maanden voordat het kind kwam?

Ze kan er slechts naar raden.

Reinder kennende, weet ze wel zeker dat hij Hendrikje heeft ontzien, zoals hij haar ook ontzien zou hebben als het kind dat ze droeg van hem was geweest.

En zij heeft daar misschien verkeerde gevolgtrekkingen uit getrokken, wie zal het zeggen.

En heeft Reinder overwogen, hoe het zou zijn, elke nacht samen in de bedstee en zijn vrouw naast zich met haar zwellend lichaam, met alle ongemakken van een zwangerschap waar hijzelf geen part of deel aan had?

Toen is het kind dood geboren en de dokter vreesde ook voor Hendrikjes leven, dat volgens hem aan een zijden draadje hing.

Wat is er toen allemaal door Hendrikje heen gegaan?

Dat het allemaal voor niets is geweest.

Dat, als ze alles vooruit hadden geweten, Reinder helemaal niet met haar had hoeven trouwen.

Misschien heeft ze zich nadien wel erg ongelukkig gevoeld, een blok aan Reinders been.

Ze is lang zwak gebleven en moest ontzien worden, ze zag er zo mager en moe uit, dat je medelijden met haar kreeg.

Maar of dat alleen door haar lichamelijke toestand kwam?

In de tijd na de geboorte van Hermans kind, is Reinder vol zorg en hartelijkheid geweest, dat hebben ze allemaal kunnen zien.

Hij huichelde niet, hij was werkelijk ernstig bezorgd voor Hendrikjes welzijn.

Daarna leek het of ze opleefde.

Er kwam kleur op haar wangen, ze werd vrolijker en spraakzamer, maar sinds ze in verwachting is, lijkt het of ze langzaam weer terugzakt in moedeloosheid en getob.

Heeft Reinder er haar niet van kunnen overtuigen, dat hij van haar houdt?

Want dat hij dat doet, daarvan is zij. Maartje, overtuigd.

En hoe Hendrikje over Reinder denkt, dat hoef je helemaal niet te vragen.

Voor haar schoonzuster is Reinder de man van haar keus, dat heeft ze wel gezien in Hendrikjes blik, gemerkt door de manier waarop ze over Reinder sprak.

Al toen Hendrikje verkering had met Herman, was zij ervan overtuigd, dat Hendrikje liever Reinder had gekregen.

Ach, het was ook allemaal zo'n verwarde en verdrietige toestand geweest.

Heel die geschiedenis met Francisca, dat had al zo'n opschudding gegeven.

Herman en Reinder vrijden allebei met haar, Francisca bedroog de ene broer met de andere.

Reinder zou het wel oprecht met haar gemeend hebben, hij was er de vent niet naar, met een deern om te gaan, alleen om een keer met haar in 't hooi te kunnen kruipen.

Herman wel, dat was een vrouwengek, dat zag je aan zijn ogen.

Ze denkt nog weleens aan de tijd toen Herman om Hendrikje kwam.

Het was haar bitter tegengevallen van haar schoonvader, dat hij Herman Eykenaar als schoonzoon voor zijn enige dochter koos.

Hij en de oude Eykenaar, die niet lang daarna stierf, hebben dat samen bekokstoofd en vader was waarschijnlijk zo vereerd, dat Eykenaar –

de rijkste en grootste boer uit de streek – zijn oog op Hendrikje had laten vallen, dat hij alles vergat.

De glans van Eykenaars rijkdom en aanzien verblindde hem en hij zag in gedachten zijn kind als boerin op die imposante hoeve, als vrouw van de eigenaar.

Er werd toen veel gekletst in het dorp over Herman en Francisca. Kwajongens schilderden op de deuren van de smidse, dat Francisca om de beurt vrijde met de gebroeders Eykenaar.

Het waren kwajongens geweest, zeker, de belhamels van het dorp, maar als er geen waarheid in school, deden ze zoiets niet.

Toen brak er brand uit bij de smid, hijzelf verbrandde en Francisca werd blind en het bleek dat ze in verwachting was.

Het kind dat ze kreeg was van Herman, dat was wel zeker.

Als het van Reinder was geweest, zou hij met haar getrouwd zijn, ook al hadden zijn familie en de hele gemeenschap zich tegen hem gekeerd.

Ook al was ze blind en had hij als hulp niets aan haar op de boerderij.

Ze kende Reinder goed genoeg om dat te weten.